

Begravningspastoral för Järfälla församling

1 Förberedelser

Begravningen ingår i ett sammanhang som sträcker sig från dödsbädden till avskedet vid graven, dvs. att den kan omfatta utfärdsbön, bisättning, begravningsgudstjänst och gravsättning.

Mycket av detta hör till själavården och det pastorala handlandet och måste därför präglas av en betydande frihet

Begravningsgudstjänsten ska ledas av präst, men övriga gudstjänster/andakter får ledas av annan lämplig person utsedd av kyrkoherden.

Begravningsgudstjänsten har två syften:

- att ge församling och anhöriga möjlighet att tacka Gud för den avlidne och ta ett värdigt avsked
- att överlämna den döde i Guds händer

2 Tillhöriga och icke tillhöriga

Den som tillhör Svenska kyrkan och önskar det, **ska**, om det inte finns särskilda skäl, begravas enligt Svenska kyrkans ordning.

Gravsättning utan föregående begravningsgudstjänst bör utformas som en enkel begravningsgudstjänst och antecknas som sådan.

För att vara en begravningsgudstjänst behöver den bara innehålla två moment, överlåtelse, t.ex. med korstecken och en begravningsbön som kan formuleras fritt.

Icke-tillhöriga **kan**, om det finns särskilda skäl, begravas enligt Svenska kyrkans ordning efter beslut av kyrkoherden.

- Beslutet ska inte kränka den avlidnes integritet och vilja
- Beslutet ska inte skada kyrkans trovärdighet och identitet som trossamfund. Det ska till exempel inte vara möjligt att "köpa" en begravning.

Ibland ställs vi inför mycket svåra avvägningar där den pastorala omsorgen om de anhöriga och kyrkans trovärdighet ställs mot varandra. För att inte medverka till en utveckling som vi inte vill ha krävs medvetenhet om vad vi gör.

Riten ägs av kyrkan som helhet och inte av den enskilde prästen eller de anhöriga.

Fotografier passar bäst i lokalen för minnestunden. Begravningsgudstjänst i icke invigt rum bör undvikas. (*se biskopens råd och anvisningar*)

Om de anhöriga vill videofilma begravningen avråder vi om det inte finns mycket speciella skäl.

3 Minnesgudstjänst.

Minnesgudstjänst som alternativ till begravningsgudstjänst ska undvikas (*se biskopens råd och anvisningar*).

Minnesgudstjänstens funktion är att ge möjlighet för t.ex. arbetskamrater eller allmänhet att ta avsked om de inte kan beredas möjlighet att vara med på begravningsgudstjänsten. Begravningsgudstjänsten kan till exempel ske på annan ort eller i en mycket begränsad krets. Minnesgudstjänsten bör ske i samråd med de anhöriga.

Minnesgudstjänst bör inte förekomma om ingen begravningsgudstjänst hålls.

4 Avskedsgudstjänst

När den avlidnes kropp inte återfunnits kan en avskedsgudstjänst hållas. Normalt hålls avskedsgudstjänsten när dödsregistrering skett och registreras då som begravningsgudstjänst.

5 Sorgeandakt

När en arbetskamrat, skolkamrat, föreningsmedlem eller liknande hastigt avlider kan det finnas behov av en gudstjänst i nära anslutning till dödsfallet. Vi kallar den sorgeandakt. Sorgeandakten riktar sig till en speciell grupp och är inte offentlig. Sorgeandaktens uppgift är att bekräfta vad som hänt, ge uttryck för olika känslor som väcks i samband med händelsen och hjälpa de berörda att gå vidare.

Sorgeandakten sker i samverkan med arbetsplatsen, skolan eller föreningen och kan hållas i deras lokaler. Anhöriga informeras om att en sorgeandakt kommer att hållas/har hållits. Sorgeandakten kan innehålla musik, något om vad som hänt och ”vanliga” reaktioner, något om den avlidne från chef eller liknande, och välsignelsen.

6 Bokning

Begravningar bokas via kyrkogårdsexpeditionen. Församlingsexpeditionen meddelar skyndsamt präst och musiker enligt jourschema. När det är mindre tid än 10 dagar till begravningen ska präst och musiker ha gett sitt medgivande innan begravningen bokas.

7 Sorgesamtal

Prästen kontaktar anhöriga så snart som möjligt för att bestämma tid för ett sorgesamtal. Vid behov tar prästen kontakt med begravningsbyrån.

Det kan vara viktigt för anhöriga att se den avlidna för att bättre kunna bearbeta sorgen.

Om det finns barn bland de närmast anhöriga är det prästens ansvar att se till att barnen får ett omhändertagande som anpassas till deras ålder och mognad. *(Detta kan till exempel ske genom att prästen samtalar med barnen eller genom att hjälpa de vuxna att samtala och möta barnens frågor.)*

8 Musik och psalmer

Prästen meddelar musiker valda psalmer snarast efter sorgesamtalet och god tid före gudstjänsten till vaktmästare.

Om de anhöriga inte gett sina önskemål om inlednings och avslutningsmusik till begravningsbyrån förmedlar prästen eventuella önskemål till musiker eller hänvisar de anhöriga till musiker för att välja musik.

Musik utöver handboken väljs i samråd mellan präst och musiker. Andra psalmer och sånger som inte ingår i Den svenska psalmboken kan endast användas om präst och musiker är ense *(KO 18 kap §4)*

Musiken bör så långt det är möjligt framföras direkt och autentiskt, eftersom gudstjänsten bygger på delaktighet och gemenskap med Gud och varandra, och är något som sker här och nu. Inspelad musik är till sin karaktär mer konsumerande och passiv.

9 Genomförande

Begravningsgudstjänsten

Begravningsgudstjänsten utformas enligt kyrkohandboken i samråd med de anhöriga.

Begravningen ska så långt som det är möjligt utformas enligt den avlidnas uttryckliga önskemål.

Om begravningsgudstjänsten av pastorala skäl utformas på ett sätt som avviker från Kyrkohandbokens alternativ ska utformningen godkännas av kyrkoherden.

10 Uppföljning

Prästen följer upp begravningen på det sätt som han/hon finner lämpligt.

Den som förlorat en livskamrat inbjuds av diakonen till sorggrupp under det första året efter dödsfallet. Den lilla foldern ”Att förlora en livskamrat eller nära anhörig” kan delas ut i samband med sorgesamtalet.

När någon annan än sambo eller efterlevande make/maka anges som närmast anhörig bör vi präster meddela diakonen namn och adress på sambon/make/maka för att vi inte ska missa att inbjuda dem till sorggrupp.